

ככח התפלה והצעקה, אפשר היה לעכב את החרבן ואף לגרום לבנייתה מחדש!!!

אשר ה' לא קראו (תהלים יד, ד), וצריך האדם להיות חרד בתפלה, כי זה אשר נשאר לנו בגולה ואין לנו עבודה אחרת אלא זו. וכמה יש לאדם להתבונן בו ולעמוד בהכנעה יתרה וכפיפת קומה ומלין לצד עלאי ימלל בנחת ובכונה, ואשרי למי שמתפלל בדמע ולב נשבר ונדכה, כי לא ישוב ריקם, ועל מה נבטח בגולה ומה יגן בעדנו, אם לא בתפלה ובקשה מקירות לב.

"אוי לנו אשר נאמר סכותה בענן לך מעבור תפלה (איכה ג, מד), ומה הוא הענן, הוא אדים והבל שיש בו חטא היוצא מפי איש ואשה כל יום, וביחוד שיחה בטלה בבית הכנסת, ומכל שכן בעת תפלה, הכל הוא עולה בעב וענן ומונע לתפלה לעלות, אך אם אדם מתפלל אחר כך בכוונה ובבכי ודמעה, מעלה כל תפילות מכמה שנים אשר סביב נקבצו לו, כי נשאר עומדים ברפיון מבלי עליה, וכעת על ידי תפלה זו הם עולים במעלה בית אל, אבל המוציאים מפיהם נבול פה רחמנא לצלן, שבועת שוא ומסירת ממון של ישראל, אין התפלה נעכבת כי אם הולך יהלך תכף לסטרא אחרא רחמנא לצלן, וכאילו זבח לשעירים, ואם יבכה אחר כך וירבה בתפלה, קשה להציל בולעם, ועל זה נאמר (ראיתי) [וארא] דמעת העשקים ואין להם מנחם (קהלת ד, א). עכ"ד.

« בבכיה אחת היו יכולים למנוע החרבן!!! »

והנה ידועים דברי המדרש (ילקוט"ש ירמיה רמז שכ"ז), שכשהגיעו כלל ישראל לגלות בבל, "ראו את ירמיהו שפירש מהם, געו כלם בבכיה וצווחו רבינו ירמיהו הרי אתה מניחנו, שם בכו שנאמר על נהרות בבל שם ישבנו גם בְּכִינּוֹ (תהלים קלז, א), ענה ירמיהו ואמר להם, מעיד אני עלי שמים וארץ שאם בכיתם בכיה אחת עד שהייתם בציון לא גליתם", ע"כ דברי המדרש הנורא.

והדברים נוראים, כי הלא חורבן ביהמ"ק בא על שחטאו בשלושה עבירות חמורות, והיו עובדי ע"ז וגילוי עריות, והיו שופכי דמים, ואעפ"כ אמר ירמיהו הנביא, שאילו היו בוכים בכיה אחת בלבד, כבר היו ניצלים מן החרבן, כי כח התפילה גדול ונורא, ואפילו חוטאים ופושעים גמורים, אם תפללו הקב"ה שומע שוועתם.

וכמו שמצינו גם גבי עדת קרח, שמשה רבינו ע"ה ביקש והתפלל ויחר לְמִשָּׁה מֵאָדָּם וַיֹּאמֶר אֵל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם (במדבר טז, טו), ופירש"י "אל תפן אל מנחתם, לפי פשוטו הקטורת שהם מקריבים לפניך למחר אל תפן אליה". וברמב"ן הקשה על פירש"י וכתב בזה"ל: "ואינו נכון בעיני, שיהיה על הקטרת לפי שעל דתן ואבירם הוא אומר כן שחרה לו על דבריהם והם לא היו בתוך העדה הנועדים להקטיר קטרת. אבל פשוטו, כי בעבור שהיו אלה רוצים בכהונה להקריב קרבן אמר משה 'אל תפן אל מנחתם', אל תפן אל קרבן שיקריבו לפניך ואל תפלה שיתפללו לך, כי כל הקרבנות גם התפלה יקראו מנחה בכתוב וכו'", עכ"ל הרמב"ן.

דברי הרמב"ן האלה המה מוסר נורא, כי משה רבינו ע"ה עמד והתפלל תפילה מיוחדת שלא תתקבל תפילתם, ואילו לא היה מבקש ומתפלל על זה הייתה תפילתם מתקבלת לפניו ית"ש והיו יכולים לבטל את עונשם ולהינצל, אע"פ שהם רשעים גמורים הנקהלים ומלינים על ה'. הרי לנו עוצם כח התפילה של כל אדם באשר הוא שם.

« בבית המקדש הראשון בטלו התפלה והצעקה אל ה'! »

בעמדנו בימי בין המצרים, עלינו להתבונן בסיבות החרבן והגלות, ובעצות שנתנו לנו חז"ל איך לזכות לגאולה ובנין ביהמ"ק, כי כבר אמרו חז"ל הק', כי כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו החריבו וגו' (ירושלמי יומא פ"א ה"א).

היערות דבש (דרוש ד), מאריך לבאר בענין סיבת החרבן, וכותב בזה"ל: "ירמיהו בקינתו קונן על שתי מקדשות, ולכך פתח בראשון ואמר, אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד הָעִיר רִבְתִּי עִם (איכה א, א), כי היה 'רבתי עם', אבל לא רבתי 'בגוים', כי לא יצא שְׁמָה בקרב ארצות וישבה בדד, כי בחרבן ראשון חדל כל רגל אדם משם, כנאמרם נ"ב שנה לא עבר איש מיהודה."

"**ואמר ה' הִתָּה כְּאֶלְמָנָה** (איכה א, א), ודרשו (מדרש רבה שם) לא אלמנה ממש, אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים, כי לא היה לזמן רחוק, כי יודעים הפקידה לע' שנה, והרי הוא ממש כמו שמרחיק הבעל נדוד על זמן מה, והאשה מקוה ומייחלת לו ליום מועד."

"**ואחר** כך מדבר מחרבן בית שני, ואמר רבתי בגוים שְׁרַתִּי בְּמִדְיָנוֹת (איכה א, א), כי נתפרסם שמה בכל ארצות ואיים רחוקים, ולא אמר עליה 'ישבה בדד', כי לא גלו בבית שני מכל וכל, אלא ארץ ישראל נשאר יושבים בה, כאשר כל חכמי ישראל מחרבן הבית עד זמן רבנו הקדוש יושבים בארץ ישראל במושבתם, רק קיסרי רומי נותנו עליהם מס, ומכרו הארץ שדה של זה לזה, לבל יחשבו יהודים שהם מחזקים בו מאבותיהם. כמו שאמר יוסף בן גוריון בספרו לרומים, וכמבואר בגמרא גיטין (נה:): בענין הסקריוקין ביהודה, ומשם מבואר שהיו נשארם יושבים בארץ ישראל. ולכך אמר עליהם, הִתָּה לְמַס (איכה א, א) ולא ישבו בדד, ולכך אמרו כָּה תִבְקָה (שמואל א' א, י) על שני חורבנות."

"**אמנם** כבר אמרתי כי עיקר גלות בית שני היה בשביל ראשון, ועוונם סבלנו רק בחסד ה' שהיתה פקידה ביניהם כנ"ל, והנה כל חטא בית ראשון שלא קראו לה' כלל, כדכתיב אֶכְלִי עֲמִי אֶכְלוּ לֶחֶם ה' לא קראו (תהלים יד, ד), וכן ישעיה צווח וְלֹא אֲתִי קְרָאתָ יַעֲקֹב וכו' (ישעיהו מג, כב)."

"**ובגמרא דחולין** (פרק הזרוע דף קלד.) אמרינן, כי ניתן לכהנים 'זרוע' כנגד וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ (דאי' אצל פינחס סוף פרשת בלק, במדבר כה, ז), 'קביה' כנגד וַיִּדְקַר [וגו'] אֶל קִבְתָּהּ (במדבר כה, ח), 'ולחיים' כנגד וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלֵל, (תהלים קו, ל). הרי 'דלחיים' כאילו מוכן לתפלה וזעקה."

"**וזהו** מאמרו של ירמיהו וַדְמַעְתָּה (איכה א, ב), לא על חטא בית שני, כי שם היו מתפללים לה' ותמימים היו עם ה', רק על חטא בית ראשון אשר לא קראו לה', וזהו וַדְמַעְתָּה על לְחִיָּה (איכה א, ב), שהוא כלי המשאל ומוכן לצעקה ותפלה כהנ"ל בפנחס. וזהו שאמר רבא בשם רבי יוחנן (סנהדרין קד:), כי הדמעה תהיה על חורבן הראשון, כי משם נסתעף חורבן בית השני. וזהו כאשה על בַּעַל נְעוּרֶיהָ (יואל א, ח), אבל בבית שני, כבר היה כבעל מחזיר אלמנתו וגרושתו כנודע, ולכך עיקר הבכי על בית ראשון, וזהו 'על לחיה', על ביטול תפלה וצעקה להשם."

"**וראו** נא לכמה מגיע ועד היכן ענין תפלה, ועל זה נחתם גזר דין על

ועד"ז ביאר הרה"ק **המאור עינים** זי"ע (אגדות הש"ס גיטין נו.) את דברי הגמרא (שם) "אמר רבי יוחנן, ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס, החריבה את ביתנו, ושרפה את היכלנו, והגליתנו מארצנו". והקשה המאור עינים מהו הלשון 'ענוותנותו', איזו עניויות יש כאן, הרי כל טענותיו שלא להרוג את קמצא שמא ימסרוהו היו מן הדין שלא יאמרו בעלי מומין קריבין וכו' או שלא יאמרו המטייל מום בקדשים במיתה.

אלא הביאור בזה הוא, דזה וודאי שרבי זכריה גדול בדורו היה, והרי לך, שההכרעה היתה כדבריו, אף במקום חשש סכנה, משום שלום המלכות, ומדוע לא חשש רבי זכריה לסכנה הגדולה, והרי אין דבר העומד מפני פיקוח נפש וכ"ש במקום שכל נפשות ישראל יהיו בסכנה ע"י מניעת הקרבת הקרבן. אלא כי רבי זכריה ראה ברוח קדשו שכבר נגזרה גזירה ועתידי הבית להחרב, על כן חישב בעצמו מדוע יקריבו לחינם בעל מום הרי לא יועיל הדבר במאומה למנוע את חורבן הבית, שאף אם יקריבוהו יסבב הקב"ה את החורבן על ידי דבר אחר, ומה שלא גילה את טעמו לכהני ה', זה היה לרוב ענוותנותו של רבי זכריה, שלא רצה להודיע בריש גלי שזכה לראות ברוח הקודש, לכך סתם ולא פירש.

אמנם בענוותנותו זו גרם הוא בעצמו לחורבן הבית, כי אם היה מגלה שכבר נגזרה גזירת חורבן על ביהמ"ק, היו בני ישראל מרבים בתפילה ובתשובה, והיו מונעים את החורבן בתפילתם אך מאחר שלא ידעו לא התפללו ונחרב הבית, מכאן תראה את כח התפילה כי אף גזירה החתומה הידועה כבר לבעלי רוח הקודש ביד כל איש ישראל לבטלה בתפלתו.

ובזה נוכל להבין מה שמצינו אצל הסתלקות משה רבינו מן העולם, שכתוב וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר (דברים לב, מח), ופירש"י, שבג' מקומות נאמר בעצם היום הזה, בנח, בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ (בראשית ז, א), כי היו בני דורו אומרים שלא יניחוהו ליכנס לתיבה, וישברו את התיבה, אמר הקב"ה הריני מכניסו בחצי היום וכל מי שיש בידו כח למחות יבא ומחה. במצרים נאמר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא ה' וגו' (שמות יב, נא), לפי שהיו מצרים אומרים שלא יניחום לצאת ויהרגו בהם, אמר הקב"ה הריני מוציאם בחצי היום וכל מי שיש בו כח למחות יבא ומחה. וכאן במיתתו של משה נאמר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וגו' (בראשית ז, א), לפי שהיו ישראל אומרים אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים, והוריד לנו את המן והגזיז לנו את השליו, והעלה לנו את הבאר ונתן לנו את התורה, אין אנו מניחין אותו, אמר הקב"ה הריני מכניסו בחצי היום וכו', ע"כ.

והקשה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, כי לכאורה הוא יפלא מאד, כי בשלמא במצרים ובנח טעו וסברו שיוכלו לעכב, ואמר הקב"ה מי שבידו לעכב יבא ומחה, אבל במשה איך סברו שיוכלו לעכבו מלמות, וכי בידו של בן אדם למנוע מיתה.

והנה אנו רואים בפסוק כשנגלה ה' למרע"ה מתוך הסנה כתוב וַעֲמָה הַיָּה צִעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵה אֱלֹי, וגם ראינו את הלחץ אשר מצרים להצים אתם (שמות ג, ט), ואמרו בזוה"ק (ח"ב דף כ.) כי ידוע שיש עשר לשונות של תפילה, ואמרו גדולה 'צעקה' מכולן, שצעקה היא בלב, הדא הוא דכתיב צַעַק לְבָם אֶל אֲדֹנָי (איכה ב, יח), צעקה וזעקה דבר אחד הוא, וזו קרובה להקדוש ברוך הוא יותר מתפלה ואנחה וכו', הדא הוא דכתיב ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וכו'.

עוד מוסיף שם בזוהר הק' בגודל כוחו של הצעקה, שגדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו וכו', גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה וכו', דכתיב וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' בְּצַר לָהֶם מִמְצוֹקוֹתֵיהֶם יִצְיִלֻם (תהלים קו, ו), ע"כ.

ובזה אפשר לפרש את דברי רש"י הק', כי הקב"ה ידע שאם כלל ישראל יקימו קול צעקה מרה כל כך מעומק הלב שלא יתכן שאדם שהוציאם ממצרים וקרע להם את הים וכו', ונתן להם את התורה, והוא המנהיג של כלל ישראל יעזוב אותם למנוחות, ויסתלק מן העולם, אכן יהיה בהם הכח למנוע את משה רבינו אפי' מיתה, וכיון שגזרה חכמתו ית' שמה רבינו יסתלק מן העולם לכן הסתיר מכלל ישראל את הידיעה שמה רבינו עומד להסתלק מן העולם כדי שלא יתפללו, ועי"ז התאפשר המציאות של 'בעצם היום הזה' גם במיתת משה רבינו.

ולכן בימים אלו, ימים המיוחדים לעבודת האבלות על חורבן ביהמ"ק, עלינו להתחזק שלא לגרום חורבן ביהמ"ק מצידנו, והעצה היא ע"י כח התפילה, וכמו שאמר ירמיהו הנביא 'מעיד אני עלי שמים וארץ שאם בכיתם בכיה אחת עד שהייתם בציון לא גליתם', ובכח התפילה מעומק הלב, תפילה בבכיה, אפשר להציל ולמנוע את החורבן.

וכשנתבונן במצב הדור והתקופה, נראה שהמצב שלנו הוא שכל אחד ואחד מרגיש שכבר עשה כל מיני פעולות בכל מיני ענינים, ואין מצליחים, ועדיין אנו בשפל המצב והמדרגה, הן ברוחניות, והן בגשמיות בכמה מיני צרות ומחלות, ואין בית אשר אין שם איזה צרות ומרוות רח"ל.

על כן אחינו בני ישראל, הגענו אל המצב שצריך להבין שאין הדבר תלוי אלא בתפילה ובתחנונים לפניו ית"ש, ובכח התפילה אפשר לפעול ישועה, ולמנוע את החורבן של מעלין עליו כאילו הוא החריבו, ושלא לבוא ח"ו למצב של כל מי שאין בו דעת לסוף גולה, אלא אדרבה לבא למצב של מי שיש בו דעת סופו מתעשר, ולזכות לגאולה השלימה, והתגלות כבוד שמים בב"א (ילקוט שמעוני שמואל א' אות פד).

« תפילה יכולה לפעול לתחיית המתים!!! »

ועוד יותר מזה מצינו בגמ' בברכות (דף י.) שכאשר נשלחה ישעיה הנביא אל חזקיה המלך בנבואה מאת הקב"ה, ואמר לו 'מת אתה בעוה"ז ולא תחיה לעוה"ב', ואח"כ אמר לו 'כבר נגזרה גזירה', אמר לו חזקיה המלך 'בן אמוץ, כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא אפי' חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'.

הבה נתבונן, וכי יש מצב עגום ומיידש יותר מזה, כאשר עומד נביא ה' מול האדם בשליחות מאת הקב"ה, ואומר לו בפנים 'אתה גמור' אין לך סיכוי 'כבר נגזרה גזירה', ועכ"ז עמד חזקיהו כחלמיש צור ולא התיימש, ובלי היסוס ענה לעומתו, שמקובלני מבית אבי אבא, שכח התפלה הוא כ"כ חזק, שאפי' במצב המיידש ביותר שיש בעולם, אין שום סיבה להתיימש מן הרחמים, וכמו שאנו רואים שם שאכן נתרפא מחליו.

צא וראה בדברים המבהילים שכתב הספורנו, בפרשת וירא, כאשר באו שלושת המלאכים לבשר לאברהם אבינו את ההבטחה המיוחדת פְּתַח חַיָּה וּלְשָׁרָה בֵּן (בראשית יח, יד), כתוב וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתי הֲיִתֵּן לִי עֲדָנָה וְאֲדֹנָי יִזְקֶנּוּ (בראשית יח, יב), ונחלקו המפרשים אם ידעה שהם מלאכים, או חשבה שהם ערביים, וכתב הספורנו לבאר בזה"ל: "שחשבה שהיה דבר המלאך ברכת נביא בלבד כענין אלישע, לא נבואה ושליחות האל ית', וחשבה שלא יושג זה בזקנים בברכת שום נביא, כי אמנם להשיב הבחרות אחר הזקנה הרי הוא כתחיית המתים שלא תהיה זולתי במצות האל פרטית או בתפלה משגת חן מאתו", עכ"ל הנוראיים.

והדברים מופלאים, שאפילו מצב של תחיית המתים שאין צדיק ונביא יכולים לפעול בברכתם, מ"מ ע"י תפילה אמיתית אפשר לפעול הכל, אפילו תחיית המתים, וכמו שנתבאר שע"י תפילה אמיתית אינו נחשב לנס, וא"כ אפשר לפעול אפילו שלא כדרכי ומנהגי הטבע.

"... על כן אחינו בני ישראל, הגענו אל המצב שצריך להבין שאין הדבר תלוי אלא בתפילה ובתחנונים לפניו ית"ש, ובכח התפילה אפשר לפעול ישועה, ולמנוע את החורבן של מעלין עליו כאילו הוא החריבו..."